

7.

การใช้บริการหนังสือสำรองของนักศึกษามหาวิทยาลัย

นางสาวทัศนีย์ จุติกหงส์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๗

ISBN 974-563-425-5

010230

J 15๙829๖๘

THE UNIVERSITY STUDENTS' UTILIZATION OF RESERVED BOOK SERVICES

Miss TASANEE CHULIKPONGSE

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-425-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้บริการหนังสือสำรองของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวศศิณี จุลิกพงศ์

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช

รองศาสตราจารย์ ทวี รุ่งจินดา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยระดับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... *สุประดิษฐ์ บุญนาค* ..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ศรีจันทร์* ..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรี จันทร์วิมล)

..... *กล่อมจิตต์ พลายเวช* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

..... *ทวี รุ่งจินดา* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ทวี รุ่งจินดา)

..... *กฤษฎี ชัดดากร* ..... กรรมการ
(อาจารย์กฤษฎีฯ ชัดดากร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปานกลางต่อการจัดทำบัญชีรายชื่อนิ่งสื่อสำรองแยกตามรายวิชา แต่มีความพอใจในระดับน้อยต่อการประชาสัมพันธ์ การแนะนำหนังสือสำรองใหม่ ๆ การจัดทำบรรณนิทัศน์ นักศึกษามีความต้องการในระดับมากที่จะให้ห้องสมุดจัดแยกบริการหนังสือสำรองออกเป็นสัดส่วนต่างหาก จัดที่นั่งอ่านหนังสือสำรองไว้โดยเฉพาะ และจัดนิทรรศการหนังสือสำรองในโอกาสที่เหมาะสม

ข้อ เสนอแนะต่อห้องสมุด

บริการหนังสือสำรองจะสมบูรณ์มากขึ้น ถ้าห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้คือ เพิ่มจำนวนหนังสือให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ แยกบริการหนังสือสำรองออกเป็นสัดส่วนต่างหาก แก้ไขระเบียบการยืมคืนหนังสือสำรอง ทำสำเนาสำหรับหนังสือสำรองที่นักศึกษาใช้มาก และการประชาสัมพันธ์บริการหนังสือสำรองให้มากยิ่งขึ้น

ข้อ เสนอแนะต่ออาจารย์

อาจารย์ควรให้ความร่วมมือในการ เสนอรายชื่อนิ่งสื่อสำรองก่อน เปิดภาคการศึกษา เพื่อให้ทางห้องสมุดจัด เตรียมหนังสือสำรองไว้บริการได้ทันต่อความต้องการของนักศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title THE UNIVETSITY STUDENTS' UTILIZATION OF
RESERVED BOOK SERVICES

Name MISS TASANEE CHULIKPONGSE

Thesis Advisors Associate Professor Klomchit Plywej
Associate Professor Tawee Ruenjinda

Department Library Science

Academic Year 1983

ABSTRACT

The objectives of the research thesis are as follows : to survey the students' opinions and degree satisfaction on Reserved Book Services, and to study the students' needs towards the Reserved Book services of university's central library.

Research methodology is based on the collecting of secondary data from various texts and periodicals. However, primary data were adopted, librarians or those who held responsibility on Reserved Book Services were interviewed; 500 questionnaires being distributed to undergraduate students using Reserved Book Services of university's central libraries. 500 questionnaires were obtained or 100 percent of the distributed questionnaires. Data from questionnaires were analyzed and presented in the form of percentage and average means.

The research findings are as follow: appropriateness of material and building section of Reserved Book Services were rated as "medium" but number of seats were rated as "low". Reserved Book help to enhance students learning progress. The appropriateness

of book loan, Procedure and ease of contacting Reserve Book Services personnels, fine for late return books, sense of services of personnels and close-shelf arrangement were rated as "medium". Students opinions revealed that number of books provided in the Reserved Book Collection were insufficient and could not cater to their need. Students' satisfaction were rated "medium" on index and subject categorized but new reserved book introduction, information and annotation were rated "low". There is also a high demand for seperated Reserved Book Section, special reading seat allocation and reserve books display on special occasion.

Recommendation to libraries

Reserved Book Services will yield more completeness if the following aspects are put into action; i.e. increasing the quantity of reserved books to cover the users' demand; setting the Reserved Book Services out of other Library Services; improving of Reserved Book Services regulation; reprographing of the highly demand reserved books; and putting more effort in Public Relationship.

Recommendation to lecturers

Lecturers should cooperate with library by submitting a list of references for reserved before each semester started. Thus the preparation of reserved books can be catered to students' need.

กิจกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ กลุ่มจิตต์ พลายเวช ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจแก้วิทยานิพนธ์ และให้คำปรึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ และด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ทวี รื่นจินดา หัวหน้าภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ช่วยกรุณาให้คำแนะนำทางด้านสถิติการวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศสิจันทรिमล อาจารย์กฤติยา ฮัตถการ อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกแห่งที่กรุณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น นิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัย ๑๐ แห่ง ซึ่งให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนพี่ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจ รวมทั้งคุณวิไล อัครอิชยา บรรณารักษ์หัวหน้างานเทคนิค สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศุภณีย์ วิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนีย์ จุลิกพงศ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฅ

บทที่

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
สมมุติฐานของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๕
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒. บริการหนังสือสำรอง	๑๓
ความหมายของหนังสือสำรอง	๑๓
วัตถุประสงค์ของการสำรองหนังสือในสถานการศึกษา	๑๖
การจัดบริการหนังสือสำรองในห้องสมุด	๑๗
- การเตรียมงานหนังสือสำรอง	๑๗
- ระบบการจัดชั้นบริการ	๑๘
- บริการยืม	๒๐
- การกำหนดอัตราค่าปรับ	๒๑
- การเก็บสถิติการให้ยืม	๒๑

บทที่	หน้า
เนื้อหาของบริการหนังสือสารอง	๒๒
บริการหนังสือสารองของห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางแห่งใน ต่างประเทศ	๒๔
บริการหนังสือสารองของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ..	๓๐
๓. วิธีการดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
วิธีการดำเนินการวิจัย	๔๓
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๔
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๕
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๔. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๕๑
สรุปผลการวิจัย	๕๑
อภิปรายผล	๖๒๑
ข้อเสนอแนะ	๖๒๖
บรรณานุกรม	๖๒๘
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	๖๓๕
ข. บริการหนังสือสารอง หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย- ปี ๒๕๒๗	๖๔๑
ค. สาขาวิชา เรือนของทบวงมหาวิทยาลัย	๖๔๓
ประวัติผู้เขียน	๖๔๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. สาขาวิชาที่ศึกษาของผู้มาใช้บริการหนังสือสำรอง.....	๔๘
๒. ชั้นปีที่ผู้ใช้บริการหนังสือสำรองกำลังศึกษา.....	๔๙
๓. ความถี่ในการเข้าใช้บริการหนังสือสำรอง.....	๕๐
๔. ช่วงเวลาที่นักศึกษามักเข้าใช้บริการหนังสือสำรอง.....	๕๑
๕. ประเภทของหนังสือสำรองที่นักศึกษานิยมมากที่สุด.....	๕๒
๖. วิธีค้นหาหนังสือสำรอง.....	๕๓
๗. ความเหมาะสมของที่ตั้งบริการหนังสือสำรอง.....	๕๔
๘. ความเหมาะสมของเนื้อที่ให้บริการหนังสือสำรอง.....	๕๕
๙. ความเหมาะสมของแสงสว่างและอากาศถ่ายเทในบริเวณบริการหนังสือ สำรอง.....	๕๖
๑๐. ความเพียงพอของจำนวนที่นั่งที่มีไว้บริการผู้ใช้.....	๕๗
๑๑. โต๊ะ เก้าอี้ ให้ความสบายแก่ผู้ใช้.....	๕๘
๑๒. ความเหมาะสมของแผ่นป้ายและตู้จัดนิทรรศการหนังสือสำรอง.....	๕๙
๑๓. ความเหมาะสมของจำนวนหนังสือสำรองที่ให้ยืมต่อครั้ง.....	๖๐
๑๔. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือสำรอง.....	๖๑
๑๕. ความเหมาะสมของค่าปรับหนังสือสำรองที่ส่งช้ากว่ากำหนด.....	๖๒
๑๖. ความเหมาะสมของเวลาเปิด-ปิดบริการหนังสือสำรอง.....	๖๓
๑๗. ความเหมาะสมของระเบียบในการขดใช้หนังสือสำรองที่หายหรือชำรุด..	๖๔
๑๘. ความสะดวกในการติดต่อขอยืมหนังสือสำรอง.....	๖๕
๑๙. ความพอใจของผู้ใช้ต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่.....	๖๖
๒๐. ความเป็นกันเองของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ใช้บริการ.....	๖๗
๒๑. ความเหมาะสมของจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ.....	๖๘
๒๒. ความเหมาะสมของจำนวนหนังสือสำรองที่จัดไว้บริการ.....	๖๙

ตารางที่

หน้า

๒๓. หนังสือสารงมมีส่วนช่วยผู้ให้บริการในการเรียน.....	๗๐
๒๔. ห้องสมุดจัดหนังสือสารงมไว้บริการได้ทันกับความต้องการของนักศึกษา.....	๗๑
๒๕. ห้องสมุดมีหนังสือสารงมตรงกับความต้องการของผู้ให้บริการอย่าง ครบถ้วนเพียงใด.....	๗๒
๒๖. ความเหมาะสมของการจัดบริการแบบชั้นปิด.....	๗๓
๒๗. ความพอใจในการประชาสัมพันธ์หนังสือสารงม.....	๗๔
๒๘. ความพอใจในบริการแนะนำหนังสือสารงมใหม่ ๆ.....	๗๕
๒๙. ความพอใจในการจัดทำบรรณนิทัศน์หนังสือสารงม.....	๗๖
๓๐. ความพอใจต่อการทำบัญชีรายชื่อหนังสือสารงมแยกตามรายวิชา.....	๗๗
๓๑. ความต้องการในการจัดบริการแยกเป็นสัดส่วน.....	๗๘
๓๒. ความต้องการในการจัดที่นั่งอ่านไว้โดยเฉพาะ.....	๗๙
๓๓. ความต้องการในการจัดบริการชั้นหนังสือสารงมแบบชั้นปิด.....	๘๐
๓๔. ความต้องการให้จัดชั้นหนังสือสารงมแบบชั้นเปิด.....	๘๑
๓๕. ความต้องการให้จัดบริการชั้นหนังสือสารงมแบบกึ่งปิดกึ่งเปิด.....	๘๒
๓๖. ความต้องการที่จะยืมหนังสือสารงมออกได้ทุกเล่ม.....	๘๓
๓๗. ความต้องการให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการหนังสือสารงมในโอกาสที่ เหมาะสม.....	๘๔
๓๘. ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่.....	๘๕
๓๙. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ.....	๘๖
๔๐. ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือที่สารงมไว้.....	๘๗
๔๑. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการให้บริการหนังสือสารงม.....	๘๘